

﴿... هَبْ * لِي حُكْمًا * وَ أَلْحِنِي * بِالصَّالِحِينَ﴾

ياربّ

قَوِّ * عَلَيَّ خِدْمَتَكَ جَوَارِحِي!

وَ أَشَدِّدْ * عَلَيَّ الْعَزِيمَةَ جَوَانِحِي!

فإِلَيْكَ * ياربّ

نَصَبْتُ * وَجْهِي.

وَ إِلَيْكَ ياربّ

مَدَدْتُ يَدِي.

يَا سَابِعَ * النِّعَمِ! يَا دَافِعَ النِّقَمِ!

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ

أَفْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ.

تصویر فوق خلاصه‌ی مطالبی است که در دوره‌ی راهنمایی خوانده‌ایم. اکنون به کمک وسایل کمک آموزشی و انجام چند مسابقه، نکات و موضوعات خوانده شده را به یاد می‌آوریم.

فعل ماضی

اگر به «استوانه‌ی ماضی» توجه کنید، می‌بینید که فعل ماضی از یک «ریشه» (ماده، بُن) به علاوه تعدادی «ضمیر» ساخته می‌شود. با بالا و پایین آوردن نوار مقوایی صیغه‌های مختلف فعل ماضی ساخته می‌شود.

هو	هی	هـ	هـ
هما	هما	ا	ا
هُم	هُنَّ	و	و
أَنْتَ	أَنْتِ	تَ	تَ
أَنْتُمَا	أَنْتُمَا	تُمَا	تُمَا
أَنْتُمْ	أَنْتُنَّ	تُمْ	تُنَّ
أَنَا	نحن	نَ	نَ

مطالب دوره‌ی راهنمایی پایه و اساس آموزش دوره‌ی دبیرستان است.

یادگیری «فعل» را دست کم نگیریم!
صیغه‌های فعل را طوطی وار حفظ نکنیم!

فعل مضارع

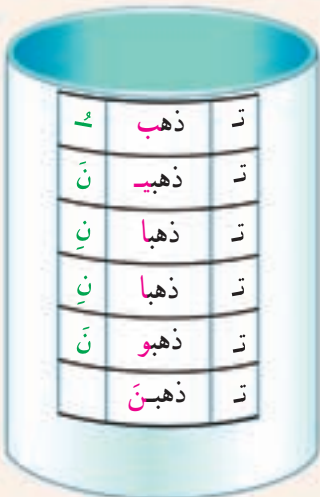
فعل مضارع نیز علاوه بر ریشه و ضمیر، تعدادی علامت دیگر هم دارد.

با دقت کردن به تمام حروف مضارع در تابلو و تکرار و تمرین، متوجه می شویم که چگونه با تغییر حرکت نوار روی صفحه، صیغه های مختلف ساخته می شود.

	ذهب		ذهب	
هـ	هی	هـ	هو	یـ
ان	هُمَا	ان	هُمَا	یـ
ن	هُنَّ	ون	هُمَّ	یـ
ین	أنتِ	هـ	أنتِ	تـ
ان	أنتما	ان	أنتما	تـ
ن	أنتنَّ	ون	أنتم	تـ
هـ	نحن	هـ	أنا	أ

نهی

در استوانه ی زیر می بینیم که هرگاه حرف «لا» مقابل فعل های مضارع مخاطب قرار می گیرد، تنها در پی تغییر دادن آخر فعل است، جز ...

فعل امر

اگر به استوانه ی زیر توجه کنیم، درمی یابیم که نوار صورتی رنگ روی هر فعلی که قرار می گیرد، حروف مضارع را می پوشاند و به جای آن یک حرف «ا» می گذارد و حرف «ن» نیز محو می شود؛ جز صیغه ی...!

مسابقه‌ی دقت و سرعت

همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، در این جا ۸ تصویر کشیده شده و دو گروه از بچه‌ها باید تلاش کنند علامت‌هایی را که در دست دارند، زیر هر یک از تصاویر قرار دهند. آیا شما می‌توانید به آن‌ها کمک کنید؟!

جمع مذکر مکتب مکتب مکتب مکتب
 مکتب مذکر مکتب مکتب مکتب
 مکتب مؤنث مکتب مفرد مکتب
 مکتب مؤنث مکتب مؤنث مکتب
 مکتب مؤنث مکتب مؤنث مکتب

مکتب مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث
 مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث
 مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث
 مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث مؤنث

آیا به این نتیجه رسیدیم که چقدر نکته و مطلب در دوره‌ی راهنمایی خوانده‌ایم؟!

مسابقه علاوه بر تقویت یادگیری و تثبیت آن، به ایجاد نشاط و تحرک در کلاس کمک می‌کند!

إعراب

مسابقه ای دیگر

کلاس به دو گروه تقسیم شده است. مسابقه از این قرار است که در مرحله ی اول جملاتی از سوی معلم نشان داده می شود:

ذَهَبَ الطَّالِبُ . ، شَرَبَ الطِّفْلُ الْمَاءَ . ، أَلْعَلِمُ مُفِيدٌ .

سپس روی کلماتی اشاره می کند. هر گروه به تناسب کلمه ای که به آن اشاره می شود، می بایست یکی از گزینه های زیر را بگوید:

«فاعل» همیشه «مرفوع»
«مبتدا» همیشه «مرفوع»
«خبر» همیشه «مرفوع»

«مفعول» همیشه
«منصوب»

در مرحله ی بعد معلم جملات را نشان می دهد و اعراب کلمات را می خواهد:

ذَهَبَ الطِّفْلُ . ، قرأت الطالبه القرآن . ، فَتَحَ الْمُعَلِّمُ الْكِتَابَ فِي الصَّفِّ .

و در مرحله ی سوم معلم جملاتی را گاه صحیح و گاه غلط نشان می دهد و از دو گروه جواب

مورد نظر را می خواهد!

ضمیر — اسم اشاره

مسابقه ی حضور ذهن

دو گروه مسابقه دهنده ابتدا به دو تابلوی زیر توجه می کنند:

در دنیای اطراف خودمان،
همه چیز را با علامت ها
می شناسیم.

«رفع» و «نصب» و «جر»
را فراموش نکرده ایم؟! با
کدام حرکات نشان داده
می شوند؟

ضمير	
	أَنْتَ
	أَنْتِ
	أَنْتُمْ
	أَنْتُمْ
	أَنْتُنَّ
	نَحْنُ

ضمير	
	هُوَ
	هِيَ
	هُمَا
	هُمْ
	هُنَّ
	أَنَا

سپس در مرحله ی اول قسمت «ضمیر» پوشانده می شود و هر گروه با دیدن هر تصویر می بایست ضمیر مناسب را ذکر کند.

عکس این عمل در مرحله ی دوم انجام می گیرد.

در مرحله ی آخر دو تابلو به کناری گذاشته می شود و معلم با ذکر ضمائر و یا أسماء، از دو گروه می خواهد که عبارت او را تکمیل کنند!

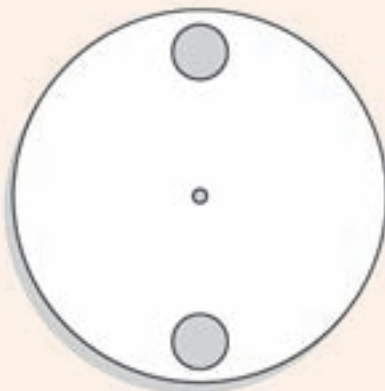
حال برای اسم های اشاره دو نفر از میان دو گروه انتخاب می شوند و معلم به هر نفر ۸ کارت که اسم های اشاره روی آن ها

نوشته شده، می دهد و سپس از آن ها می خواهد که در کنار هر تصویر اسم اشاره ی مناسب را بگذارند.

وزن کلمات

دایره ی وزن ساز

روی دایره ی اول کلمات و وزن های مختلفی نوشته شده است. حال اگر دایره ی دوم را روی دایره ی اول حرکت دهیم، خواهیم دید که هر کلمه مقابل وزن آن قرار می گیرد. با تکرار و تمرین و انجام مسابقات «وزن سازی»، موضوع «وزن کلمه» برای ما ملکه می شود.

دایره ی دوم

دایره ی اول

فعل و ضمیر را اگر خوب یاد بگیریم، بسیاری از مشکلات ما در فهم و ترجمه ی عبارت ها برطرف می شود!

باید به گونه ای وزن کلمات را یاد بگیریم که به راحتی وزن هر کلمه را به سرعت بیان کنیم! تمرین و تمرین و تمرین! فراموش نشود!

التدريب الأول

ستون رمز

			ف
			ل
			م

أكمل الجدول التالي ثم أكتب الرمز في المكان

المناسب:

- ١- كليلد
- ٢- عبادت كن! (للموئث)
- ٣- جمع «عليم»
- ٤- فرمان می دهند (للعائبات)
- ٥- زن
- ٦- جمع «رُكن»

رمز را این جا بنویسید :

التدريب الثاني

ترجم الأفعال التالية ثم أجب كل فعل في مكانه المناسب:

التدريب الثالث

إجعل في الفراغ فعلاً مضارعاً للتهي:

- ١- ﴿... الْحَقُّ بِالْبَاطِلِ﴾ (تَلِسُونَ)
- ٢- ﴿...، إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا﴾ (تَحْزَنُ)
- ٣- ﴿... هَذِهِ الشَّجَرَةَ﴾ (تَقْرَبَانِ)

أكمل الجدول التالي:

نهى (از مضارع مخاطب)	منفى (مضارع)	مضارع	منفى (ماضى)	ماضى
		يَتَعَبُ		تَعَبَ - (خسته شد)
		=	ما شَرَبْتُ (...)	
		يَصْرُخُنَ (...)		

اكتب كل كلمة في مكانها المناسب من الجدول ثم اذكر مفرداتها:

والدين، ايام، مسؤولين، جنتان، عالمات، صادقين، صالحات، بحرین، علوم، خاشعون، فراشات، عباد.

المثني	المفرد	الجمع السالم المفرد	جمع التكسير المفرد

التحقیق السادس

اجعل في الفراغ ضميراً مناسباً:

التحقیق السابع

عَيِّنْ إعرابَ الكلماتِ التي أُشيرَ* إليها بخطِّ :
 اللَّهُمَّ! ... قَوْلِكَ حَقٌّ و وَعْدُكَ صِدْقٌ .
 وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ

مبتدأ	خبر	فاعل	مفعول	مجرور بحرف الجر
...	...	...	...	...
...	...			

التحقیق الثامن

عَيِّنِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ:

- ١- لَا تَبْتَخَثُوا عَنْ غُيُوبِ النَّاسِ .
 - در مورد عیب های مردم بحث نکنید.
 - در جست و جوی عیب های مردم مباشید.
- ٢- ﴿اللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾
 - خداوند می داند و شما نمی دانید.
 - خداوند می داند و آن ها نمی دانند.
- ٣- ﴿ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ﴾
 - رکوع و سجود کنید و پروردگارتان را پرستید.
 - رکوع و سجود کردند و پروردگارشان را پرستیدند.

در ترجمه، توجه به نکات زیر- که در سال‌های قبل خوانده‌ایم - ضروری است.

- ۱- اسمیه یا فعلیه بودن جمله
- ۲- فعل و صیغه‌ی آن (ماضی، مضارع، امر، غایب، مخاطب، متکلم)
- ۳- ضمائر
- ۴- اسم‌های اشاره
- ۵- سؤالی و یا منفی بودن جمله
- ۶- تشخیص فاعل و مفعول
- ۷- تشخیص مفرد یا مثنی و یا جمع بودن اسم‌ها

با توجه به مطالب گفته شده، غلط‌های ترجمه‌های زیر را پیدا کنید و صحیح آن‌ها را بنویسید:

- ۱- ﴿أَكْتُبُ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ﴾
برای ما در آن دنیا و آخرت نیکی را می‌نویسم.
- ۲- ﴿إِزْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ﴾
به سوی پروردگارتان باز گردید.
- ۳- ﴿سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا﴾
خداوند پس از سختی آسانی قرار داد.
- ۴- يَسْمَعُ اللَّهُ نِدَاءَ الْمَظْلُومِينَ .
صدای مظلومان پیام خدا را می‌شنود.
- ۵- ﴿لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ﴾
عبادت نمی‌کنید مگر خدا را!

صفحه‌ی «کارگاه ترجمه» قصد دارد در پایان هر درس شما را با اصول ترجمه و نکته‌های مهم آن آشنا کند!

صفحه‌ی «کارگاه ترجمه» به منظور توجه و اهتمام بیشتر به موضوع تقویت قوه‌ی درک و فهم متون عربی فراهم شده است.

در ترجمه‌ی عبارت‌های متن درس و نیز تمرینات، نکات «کارگاه ترجمه» را مدنظر قرار دهید.

نکاتی که در این زمینه مطرح خواهد شد، با مطالب خوانده شده‌ی هر درس ارتباط دارد.

الف

با توجه به زمان و صیغه ی فعل های مشخص شده، جاهای خالی را پر کنید:

- ۱- قَالَ: ﴿أَخْرَجَ مِنْهَا فَيَأْتِكُ رَجِيمًا﴾. (حجر / ۳۴) گفت: از این [مقام] ... که تو رانده شده ای.
- ۲- ﴿يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ﴾. (رحمن / ۲۲) از هر دو [دربار] مروارید و مرجان ...
- ۳- ﴿لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا﴾. (انفال / ۴۷) مانند کسانی مباشید که از خانه هایشان با حالت سرمستی ...

ب

حرکت آخر (اعراب) کلماتی را که زیر آن ها خط کشیده شده، مشخص کنید:

- ۱- ﴿جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ﴾ (اسراء / ۸۱) حق آمد و باطل از میان رفت
- ۲- ﴿أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ...﴾ (توبه / ۲۶) خدا آرامش خویش را بر پیامبرش و ... فرو فرستاد.
- ۳- ﴿اللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾ (بقره / ۹۵) خداوند بر (حال) ستمکاران آگاه است.

فورا حجاب نوح البلاده

«الْعَلْمُ»
یا كُمَيْلُ!
الْعَلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ.
الْعَلْمُ يَحْرُسُكَ^۲ وَأَنْتَ تَحْرُسُ الْمَالَ. «حکم ۱۴۷»

● ترجمه عباراتِ اِلَى الْفَارَسِيَّةِ ثُمَّ عَنِ الْمَبْتَدَأِ وَالْخَيْرِ.

- ۱- وسایلی را که برای درس اول ساخته ایم، در معرض دید دانش آموزان کلاس های دیگر قرار دهیم.
- ۲- آیا علاوه بر وسایل گفته شده، می توانیم وسایل دیگری را طراحی کنیم؟
- ۳- در ساعت های فوق برنامه، کارگاه ساخت وسایل کمک آموزشی ایجاد کنیم.
- ۴- طریقه ی ساخت وسایل کمک آموزشی را درکنار هر وسیله نمایش دهیم.
- ۵- از معلمان و دانش آموزان مدارس دیگر برای بازدید از نمایشگاه دعوت کنیم.
- ۶- برای درس های دیگر نیز به فکر ساخت وسایل کمک آموزشی باشیم!
- ۷- از برگزارکنندگان نمایشگاه و فعالان و طراحان وسایل به نحو مقتضی تقدیر شود.

عربی را با استفاده از ابزارهای کمک آموزشی بیاموزیم!

نمایشگاهی از وسایل کمک آموزشی بر پا کنیم!

روزهای فعالیت جنبی درس عربی و برگزاری نمایشگاه ها و ...
را از روزهای شیرین مدرسه قرار دهیم!

در آغاز سال تحصیلی فعالیت و نشاط دانش آموزان کلاس عربی را با ایجاد نمایشگاه وسایل کمک آموزشی نشان دهیم!